

A CONSTRUIT BIBLIOTECA CU PROPRIILE SALE MÎINI, CU INIMA ȘI CU SUFLETUL

THE LIBRARY HAZ BUILT WITH HER OWN HANDS WITH HEART AND SOUL

La 23 februarie 2013 Faina Tlehuci, directoarea Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți ar fi împlinit 90 de ani. Excelent profesionist în domeniul biblioteconomiei, Om Emerit al Culturii din R.S.S.M. și U.R.S.S., Eminent al Învățămîntului Public din R.S.S.M., deținătoarea medaliei Meritul Civic, membru de Onoare al Senatului Universității de Stat „A. Russo” din Bălți.

40 de ani Faina Tlehuci i-a consacrat Bibliotecii care în acest an a inițiat *Colloquia bibliothecarius În memoria Faina Tlehuci*.

Trecînd în grădinile Domnului la 21 ianurie 2005, una dintre cele 665 de personalități legendare, incluse de Iurie Colesnic în Enciclopedia *Femei din Moldova* (Chișinău: Museum, 1999), a rămas în memoria celor care au cunoscut-o și care i-au moștenit cea mai valoroasă avere – Biblioteca universitară.

A trăit o viață plină de zbucium și griji. Născută la 23 februarie 1923, într-o familie de evrei din Ungheni, a învățat la Gimnaziul mixt „Mihai Eminsecu” din localitate, apoi la Școala de iluminare culturală din Soroca, secția de biblioteconomie (1954 - 1956). Studiile superioare în domeniu le-a obținut la Moscova, la Institutul de Stat de Biblioteconomie (1955-1960). În anii 1941-1943, împreună cu familia se refugiază în Uzbekistan, unde lucrează în calitate de bibliotecară, conducătoare de pioneri, brigadier la combinatul regional de producție din Tașkent. În anii 1949-1953 este bibliotecară și educatoare la Casa de copii din Bălți. Timp de 10 ani a fost șefa sălii de lectură în Biblioteca orașenească pentru copii.

Apogeul activității profesionale l-a atins în Biblioteca instituției de învățămînt superior, fiind invitată în anul 1962 la funcția de șefă a Bibliotecii, pe atunci a Institutului Pedagogic „Alec Russo”.

A început-o cu personalul, fiindcă înțelegea că pentru a transforma biblioteca într-un autentic laborator de muncă intelectuală, avea nevoie în primul rînd de oameni care să-i împărtășească ideile și să o ajute să le realizeze. Poseda o abilitate deosebită de a selecta personalul, avea capacitatea de a vedea nu doar ceea ce poate candidatul azi, dar, de asemenea, simțea viitorul potențial al fiecăruia și rareori greșea. De-a lungul anilor, Dumneaei a creat echipe puternice de oameni consacrați activității bibliotecare. Printre primii au fost: Valentina

Șișkina, Galina Nikitina, Elena Talanova, Maria Donighevici, Marina Eremeeva, Roza Fridman, Saida Tkaci, Elena Scurtu, Maria Fotescu, Lucia Zadiraico.

Împreună au început să lucreze cu planurile tematice ale editurilor pentru a asigura achiziții calitative, au organizat colecțiile, divizându-le în colecții principale, auxiliare, de schimb, de carte rară. Au pus temelia sistemului informațional bibliographic și au creat cataloage exemplare pe fișe, utilizând sistemul de clasificare sovietic BBK și o gamă de diverse culori pentru a facilita accesarea lor. Au ordonat Registrele inventare și Registrele de mișcare a fondului. În a doua jumătate a anilor 60 au inițiat promovarea cursului de cunoștințe bibliotecar – bibliografice pentru studenții din anul 1 și anul 3 de la toate facultățile și formele de instruire. Au extins spațiile, ocupând integral parterul și subsolul blocului 2 de învățământ, inaugurând săli de lectură cu acces deschis la raft pe domeniile științelor socio-umaniste, filologice, științelor reale, pedagogice și muzicale în blocurile de învățământ ale facultăților respective.

Totul ce se realiza era subordonat unui singur scop – prosperarea Bibliotecii. Cu voință de fier, energie irepresibilă, vitalitate enormă, optimism și credință în cauza vieții, după 5 ani de directorat Faina Tlehuci plasează Biblioteca pe locul 2 într-un concurs republican al bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior din Moldova și obține titlul de Bibliotecă a Muncii Excelente.

Urmează modificări ale structurii organizaționale, aplicarea noilor forme de muncă: Difuzarea selectivă a informației (DSI), Servirea diferențiată a conducerii (SDC), Zilele Catedrelor, Zilele Bibliografiei, Zilele Informării. Entuziasmul Directoarei și a colegilor săi este apreciat prin conferirea titlului de Bibliotecă Științifică și transferarea la categoria a 2-a de salarizare conform Ordinului nr. 248 din 11.04.1978 al Ministerului Învățământului superior și mediu de specialitate din U.R.S.S. În anul 1987 colectivul bibliotecar confirmă titlu de Bibliotecă a Muncii Excelente. Peste 4 ani Faina Tlehuci își ridică Biblioteca mai întâi la categoria I-a de remunerare a muncii și doar numai la 2 ani (în anul 1993), Biblioteca este clasată de Guvern în afara categoriei de remunerare a muncii. Hotărârea Guvernului nr. 381 din 13 aprilie 2006 intervine cu anumite modificări și Biblioteca Științifică a Universității bălțene este integrată, alături de cele mai mari biblioteci din Republica Moldova, la categoria superioară de remunerare a muncii, fiecare angajat beneficiind de un spor în valoare de 15% din salariul de funcție.

De cele mai înalte onoruri și cuvinte de laudă s-a bucurat Faina Tlehuci nu doar pentru management, calitatea muncii, serviciile oferite utilizatorilor, dar

pentru meritul de a fi reușit să înalțe în inima campusului universitar o bijuterie de Bibliotecă cum nu se mai afla în Republica Moldova. Din anii 70 ai secolului trecut aborda în mod sistematic problema construirii unei clădiri noi pentru Biblioteca. După o perioadă de aproape 2 decenii, cât a durat proiectarea și construcția clădirii, la 1 septembrie 1986 Directoarea Faina Tlehuci, a sărbătorit triumful său profesional. De atunci au trecut 27 de ani, dar *Casa Mare* ori *Casa Albă*, precum o numea Directoarea, a rămas tot atît de frumoasă. Așezată pe 4 niveluri, cu geamuri mari și luminoase, cu o arhitectură ce armonizează cu Catedrala *Sfinților Constantin și Elena*, cu spațioase săli de lectură Biblioteca ocupă circa 6 000 m². În anul 1989 proiectul edificiului Bibliotecii din Bălți a fost apreciat cu o Diplomă a Uniunii Arhitecților din Moldova pentru cea mai reușită construcție arhitecturală din Republică. Proiectul individual a fost elaborat de A. Zolotuhin, P. Teajco, T. Dima - arhitecți și Faina Tlehuci – tehnolog. Clădirea construită atunci înnobilează și astăzi partea centrală a municipiului Bălți atît din punct de vedere arhitectural, cît și în calitate de model clasic de raționalitate și spiritualitate.

La specialitatea de biblioteconomie din universități se studiază istoria biblioteconomiei, sînt stipulate calitățile pe care trebuie să le posedă un angajat al instituției infobibliotecare, dar este foarte puțină informație despre personalitatea bibliotecarului, despre anumiți oameni, soarta cărora a fost determinată de formarea și evoluția sistemului de biblioteci din Republica Moldova. Ei au fost

creatori, inventatori, energia și devotamentul lor sincer pentru cărți și cititori, înțelegerea morală a subiectului au stat la temelia construcției bibliotecilor din Moldova.

La 23 februarie 2013 urmașii recunoscători ai lui Faina Tlehuci au organizat *Colloquia bibliothecarius Faina Tlehuci - 90 de ani de la naștere*. Prima ediție a început cu ședința în plen și derularea secvențelor din video - filmul *Faina Tlehuci - Membru de Onoare al Senatului* (8 octombrie 2001). Elena Harconița a făcut o retrospectivă tematică *Faina Tlehuci în istoria biblioteconomiei naționale*; inginerul Radu Moțoc a fost prezent cu exegeza *Memoria Doamnei va fi permanent în sufletul meu...*; Marina Șulman a vorbit despre *Predecesorii noștri - la izvoarele biblioteconomiei* (Наши предшественницы: у истоков библиотечного дела), Valentina Topalo și Olga Dascăl si-au lansat propriile amintiri despre Directoarea lor. A derulat foto - filmul *Directoarea și Biblioteca ei*, realizat de Silvia Ciobanu și Elena Harconița.

Prima secțiune, intitulată *Colectiile bibliotecii - grija și mindria unui adevărat bibliotecar*, a adunat comunicări despre particularitățile de dezvoltare a colecțiilor, în special prin donații și proiecte de investiții, prezentarea unor compartimente valoroase de carte, studii bibliometrice asupra conținutului fondurilor, istoria și prezentul cercetărilor bibliografice instituționale.

A doua secțiune *Bibliotecile viitorului: posibilități infinite*, a fost consacrată reflectării modului în care se aplică în Bibliotecă noile tehnologii informaționale și comunicaționale: webul Bibliotecii, bazele de date pentru utilizatori, serviciile electronice, contorizarea lor ca măsură a eficienței activității bibliotecare.

Participanții la manifestare au beneficiat de expozițiile: Daruri de Carte Rară: Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala „Costache Negri” din Galați; Ioan Vasile Nicorici din Bălți; Rare, prețioase, unice; Cercetarea bibliografică: trecut, prezent și viitor; Dimensiunile creativității, organizate de Elena Cristian, Elena Scurtu, Valentina Topalo, Svetlana Cecan.

Atmosfera deosebită a acestei zile a fost creată de oamenii care cu multă energie pozitivă și pasiune și-au depănat amintirile, și-au împărtășit cunoștințele, au demonstrat că se află în deplină armonie unii cu alții, cu sine însăși, cu propria memorie care le menține viu trecutul, pentru a asigura prezentul și a construi viitorul.

Elena HARCONIȚA, director

Faina Tlehuçi - Membru de Onoare al Senatului
Universității de Stat „Alecus Russo” din Bălți.